

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakkoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakkoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakkoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakkoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakkoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakkoarviointia vai ei.

Ennakkoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa

tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakkoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakkoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakkoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa. Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa. Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvioinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekokelelmille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:	Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen viikonloppuhoidon keskittäminen (Enon päiväkodista) Niinivaaran päiväkotiin 1.8.2025 alkaen
Toteutusvaihtoehto 1	Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa järjestetään viikonloppuhoitoa Enon ja Niinivaaran päiväkodeissa (Niinivaarassa järjestetään ympärivuorokautista varhaiskasvatusta).
Toteutusvaihtoehto 2	Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa järjestetään viikonloppuhoitoa vain Niinivaaran päiväkodissa 1.8.2025 alkaen.
Toteutusvaihtoehto 3	
Päättävä toimielin / päättävät toimielimet:	kaupunginvaltuusto
Arvioitu päätösaikataulu:	joulukuu 2023
Valmistelijat:	varhaiskasvatusjohtaja

Valitse vaikutusten ennakkoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppistä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset

☒ Kyllä

2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät

☐ Kyllä

3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö

☐ Kyllä

4. Kaupungin talous

☒ Kyllä

5. Ympäristö

☐ Kyllä

6. Yritykset

☐ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Enon päiväkodissa viikonloppuhuoltoja tarvitsevien lasten päiväkotia ja ryhmä vaihtuu. Lasten matka kotiin ja viikonloppuyksikön välillä pitenee. Toisaalta viikonloppuhuoltoja tarvitsevien lasten huoltajat mahdollisesti etsivät muita vaihtoehtoja ja lapsen viikonloppuhoidon tarve vähenee tai loppuu kokonaan.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Lasten matka kotiin ja viikonloppuyksikön välillä pitenee ja voi pisimmillään olla yhteen suuntaan yli 40 km (Eno-Joensuu on 33 km ja Uimaharju-Joensuu 48 km). Tällöin matkantekoon kuluu enemmän aikaa ja kotoa on lähdettävä aikaisemmin. Uusi päiväkotia ja ryhmä voivat aluksi tuntua lapsesta pelottavilta, kunnes lapsi tottuu siihen, että viikonloppuhoidon suhteen toimitaan eri tavalla.

Työikäiset

Vaatii kuljettamista pidemmän matkan (autolla ajamista erilaisissa olosuhteissa).

Ikäihmiset

-

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Uusi päiväkotiki ja ryhmä viikonloppuhoidon suhteen vaatii lapselta aluksi sopeutumista ja rohkeutta. Myös pitempi matka vaatii joiltakin lapsilta sitkeyttä, mutta joillekin se voi olla myös kiva asia. Jos lapsen ensimmäiset kokemukset uudessa päiväkodissa ja ryhmässä ovat myönteisiä, sopeutuminen sujuu yleensä hyvin. Viikonloppuhoidosta voi tulla lapselle myös kiva juttu, jota hän odottaa ja jossa hän saa uusia kavereita sekä kokemuksia.

Työikäiset

Vaatii huoltajilta kuljettamista pidemmän matkan (autolla ajamista erilaisissa olosuhteissa) ja kuljettaminen vie myös enemmän aikaa. Erityisen tärkeää lapsen sopeutumisen kannalta on se, kuinka huoltajat suhtautuvat tähän muutokseen. Muutos voi huolestuttaa huoltajia ja vaatia ylimääräisiä ponnistuksia.

Ikäihmiset

-

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Pidempi kuljetusmatka voi näkyä perheen arjessa lisääntyvinä polttoainamaksuina ja siten vaikuttaa myös lapsen arkeen. Auto pitää olla kunnossa ja huollettu eli voi näkyä perheessä menojen kasvuna.

Työikäiset

Pidempi kuljetusmatka voi näkyä huoltajille lisääntyvinä polttoainamaksuina eli menot

lisääntyvät. Perheen auton pitää olla kunnossa ja huollettu eli autoon on satsattava enemmän. Toisaalta lapsen viikonloppuhoidon tarve voi olla vähäinen, eikä lisääntyviä kuljettamisia tule kuin muutama kuukaudessa tai ei ollenkaan.

Ikäihmiset

-

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Kuljetusmatka lähimpään viikonloppuyksikköön pidentyy.

Työikäiset

Kuljetusmatka lähimpään viikonloppuyksikköön pidentyy.

Ikäihmiset

-

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Lapsen matka viikonloppuyksikköön voi pidentyä ja siten kotonaoloaika lyhentyä. Matka kotiin voi kestää pidempään ja lapsi on kotona myöhempään kuin aikaisemmin.

Työikäiset

Lapsen kuljettaminen viikonloppuyksikköön voi pidentyä ja siten kotonaoloaika lyhentyä.

Ikäihmiset

-

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Jotkut lapset voivat joutua olemaan autossa pidempiä aikoja aikaisempaan verrattuna.

Työikäiset

Lapsen kuljettaminen viikonloppuyksikköön voi pidentyä, polttoainemenot voivat kasvaa ja auton kunnossapitoon sekä huoltoon on satsattava aikaisempaa enemmän.

Ikäihmiset

-

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Viikonloppuyksikkö voi olla kauempana kuin aikaisemmin ja kauempana kuin keskustan alueella asuvalla lapsella.

Työikäiset

Viikonloppuyksikkö voi olla kauempana kuin aikaisemmin ja kauempana kuin keskustan alueella asuvalla perheellä. Keskustan alueella asuva huoltaja, jonka lapsi tarvitsee viikonloppuhoitoa, ei välttämättä tarvitse autoa.

Ikäihmiset

-

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Jotkut lapset voivat joutua olemaan autossa pidempiä aikoja aikaisempaan verrattuna, jolloin vapaa-aikaa jää aikaisempaa vähemmän.

Työikäiset

Lapsen kuljettaminen viikonloppuyksikköön voi pidentyä ja siten oma kotonaolo- ja vapaa-aika lyhentyä.

Ikäihmiset

-

1.10 Jokin muu, mikä?

Varhaiskasvatustalaki 5 § toteaa, että kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Lisäksi pykälässä sanotaan, että kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Pykälä 13 tuo esille, että vuorohoitoa järjestetään iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapyhinä päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi. Lain mukaan varhaiskasvatuksen järjestämisessä on erityisesti huomioitava lapsen etu (varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu, varhaiskasvatustalaki, 4 §).

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

Pyydetään lausunto tarvittavilta sidosryhmiltä

- ☐ Kyllä
- ☒ Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Ei ole mahdollista aikataulun vuoksi.

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Jos viikonloppuhoito lopetetaan kokonaan Enon päiväkodista 1.8.2025 alkaen, Joensuun kaupungin menot vähenevät vuonna 2025 noin 46 000 euroa. Koko vuoden vaikutus on noin 110 000 euroa eli vuonna 2026 kaupungin varhaiskasvatuksen menot vähenevät 110 000 euroa. Enon päiväkodissa viikonloppuhoidon tarve on ollut tänä vuonna vähäistä eli noin 1-2 lasta. Haasteena on ollut myös harmilliset peruuntumiset eli lapsi ei ole tullutkaan viikonloppuhoitoon, vaikka siihen on varattu työntekijät ja ateriat (huoltajat eivät ilmoita tai ilmoitus tulee liian myöhään). Enon päiväkotia on Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen kallein päiväkotia e/lapsi juuri iltahoidon ja viikonloppuhoidon vähäisen käytön vuoksi.

Investoinnit

-

Velkaantuminen

-

Tuottavuus ja tuloksellisuus

-

Jokin muu, mikä?

Varhaiskasvatuslain mukaan Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen tulee järjestää viikonloppuhoito sitä tarvitseville lapsille. Laki ei kuitenkaan määrää kilometrejä.

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen menot vähenevät 110 000 euroa vuodessa.
Viikonloppuhoidon resurssit keskitetään Niinivaaran päiväkotiin (työntekijät, ruokailu, siivous...).

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakkoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

16.10.2023

Nimi

Irja Seppänen

Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakkoarviointi liitteineen toimitetaan * = on pakollinen kenttä

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

sisko.sted@joensuu.fi